

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Foto: Glotternskogen september 2008, © Kurt Adolfsson

Beverandeplan för Natura 2000-området Glotternskogen SE0230100

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter samt att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekandet av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att bevara de utpekade värdena i områdena långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar i vårt land regelbundet cirka 60 av de fåglar som listas i bilaga 1 i fågeldirektivet.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta görs i särskilda bevarandeplaner, men beskrivningen kan också ingå i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen finns en beskrivning av området med bevarandesyfte och bevarandemål för de naturtyper och arter som ska bevaras, och det ska framgå hur skyddet kan bidra till en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Bevarandeplanen underlättar förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken genom att den ger viktig information om området till bland annat markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

Bevarandeplanen utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Det gäller även för de bevarandeåtgärder och den naturvårdsskötsel som kan krävas för att bevara värdena, i den mån markägare eller andra brukare inte har möjligheten eller skyldigheten via andra lagar eller avtal att göra detta (till exempel miljöersättningar). Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras - den är ett "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter genom att kontakta Länsstyrelsen.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap som i sin tur kan leda till behov av justeringar av Natura 2000-områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända ännu.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av till exempel skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller utpekade arter i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön eller utpekade arter i området. Det är påverkan på de naturmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27–29 §§). Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt, det vill säga när det finns risk för skada.

Länsstyrelsen Östergötland

Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i Natura 2000-området behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls dock samråd med Skogsstyrelsen istället. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben (lansstyrelsen.se/ostergotland) eller kontakta en handläggare (växel: 010-223 50 00).

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsskötsel och naturvårdsförvaltning av ett Natura 2000-område, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Innehåll

Området	6
3130 – Ävjestrandsjöar.....	11
9010 – Taiga.....	12
1042 – Citronfläckad kärrtrollslända, <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	13
1386 – Grön sköldmossa, <i>Buxbaumia viridis</i>	15
A002 – Storlom, <i>Gavia arctica</i>	16
A072 – Bivråk, <i>Pernis apivorus</i>	17
A094 – Fiskgjuse, <i>Pandion haliaetus</i>	19
A104 - Järpe, <i>Tetrastes bonasia</i>	21
A108 – Tjäder, <i>Tetrao urogallus</i>	22
A193 – Fisktärna, <i>Sterna hirundo</i>	23
A217 – Sparvuggla, <i>Glaucidium passerinum</i>	24
A223 – Pärloggla, <i>Aegolius funereus</i>	26
A224 – Nattskärna, <i>Caprimulgus europaeus</i>	27
A236 – Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i>	29
A246 – Trädlärka, <i>Lullula arborea</i>	30
A409 – Orre, <i>Lyrurus tetrix</i>	31
Dokumentation	33
Kartor	34
Bilaga 1: Rödlistade arter	40

Bevarandeplan för Natura 2000 - området SE0230100 Glotternskogen

Kommun: Norrköping

Områdets totala areal: 200,8 hektar

Markägarförhållande: Privat, Kommunalt och Stiftet

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-19

Regeringsbeslut, historik:

Regeringen föreslår att området är av gemenskapsintresse (pSCI): 1995-12

Regeringen förklarar området som särskilt skyddsområde (SPA): 1996-03

Fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI): 2005-01

Regeringen förklarar området som ett särskilt bevarandeområde (SAC): 2011-03

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

3130 – Ävjestrandsjöar

9010 – *Taiga

1042 – Citronfläckad kärrtrollslända, *Leucorrhinia pectoralis*

1386 – Grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis*

*) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete

Fåglar som ska bevaras i området:

A002 – Storlom, *Gavia arctica*

A072 – Bivråk, *Pernis apivorus*

A094 – Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

A108 – Tjäder, *Tetrao urogallus*

A193 – Fisktärna, *Sterna hirundo*

A223 – Pärluggla, *Aegolius funereus*

A224 – Nattskärra, *Caprimulgus europaeus*

A236 – Spillkråka, *Dryocopus martius*

A246 – Trädlärka, *Lullula arborea*

A409 – Orre, *Lyrurus tetrix*

Området

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som förekommer i området.

Prioriterade bevarandevärden:

Syftet med Natura 2000-området Glottersnaskogen är att bevara och vidareutveckla naturvärden knutna till samtliga ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet. I Glottersnaskogens Natura 2000-område är taiga (9010) prioriterad.

Motivering:

Taigan i Glottersnaskogen är en del av ett nätverk inom Kolmården. Det är ett område med skog som innehåller alla de komponenter som är viktiga för bevarandet av en stor biologiska mångfald med inslag av hotade, sällsynta och minskande arter. Taigan är varierande med fuktigare och torrare områden, vilket gör att förutsättningarna för en stor artvariation är mycket hög. Dessutom nyttjas taigan av flertalet utpekade Natura 2000-fåglar, både som födosöks- och häckningslokal.

Prioriterade åtgärder:

Området ska få utvecklas till att bli en naturskog med en stor andel död ved. Skogen ska dessutom vara brandpåverkad. Prioriterade bevarandeåtgärder är därför att lämpliga delar ska naturvårdsbrännas, samt åtgärder för att skapa mera död ved i området.

Beskrivning av området

Glottersnaskogen ligger ca 15 kilometer norr om centrala Norrköping. Områdets ganska dramatiska topografi med berg, stup, dalgångar och sjöar, ger en omväxlande natur där många biotoper är representerade. Vanligast är hållmarkstallskog, gräs eller örtrika blandskogar, risdominerade skogar, blandsumpskogar, tallrismossar, några brandfält samt oligotrofa och dystrofa sjöar.

På de delar av skogarna som är talldominerade, till exempel på de torra hållmarkerna och på mossarna har naturliga skogsbränder med ca 50–100 års intervall gett särskilda förutsättningar för skogsekosystemets artsammansättning och dynamik. I området har det brunnit spontant två gånger i sen tid och dessutom har två naturvårdsbränningar genomförts, 1999 och 2006.

Markväxtligheten i torra till medelfuktiga skogar domineras av renlavar, väggmossa, husmossa, blåbär, lingon och kruståtel. Här finns även inslag av typiska barrskogsörter som olika *pyrola*-arter, ängskovall, ekorrbär, harsyra, skogsstjärna och knärot (*Goodyera repens*, rödlistekategori NT). Revlummern är vanlig och på några ställen finns även den ovanligare plattlummern. På myrmarkerna dominerar vitmossorna i bottenskiktet och bland kärlväxterna skvattram, odon, blåbär, lingon, tuvull, tranbär och på sina ställen hjortron. Längs sjöstränder finns också blöta starrkärr med flask-, blås- och gråstarr samt varierande inslag av till exempel videört, kråklöver, vattenklöver och missne. De torrare sluttningarna i söderlägen är glesare trädbevuxna och domineras av piprör. Här växer även örter som gökärt, backvial, stor blåklocka, smultron, ängsvädd, ärenpris, blåsuga, getrams och stenbär.

Myrarna avvattnas ofta av små bäckar och surdråg. Kring dessa är floran ofta artrikare med till exempel kabbeleka, gullpudra, kärrviol, ormbär, revsmörblomma, källarv, lundbräken samt på några ställen korallrot. Kärlväxtfloran är särskilt rik ned mot Syrasksviken där bland annat dvärghäxört, sårlåka, blåsippa och knärot växer.

Vad kan påverka området negativt

Naturtyps- och artspecifika hotbilder preciseras under respektive naturtyp och art.

Faktorer som kan påverka området negativt:

- Exploatering.
- Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, dikning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Markskador. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer allt mer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar.
- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.
- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.
- Systempåverkande arter, till exempel klövvilt som i betydande delar av Norrland har påverkat förekomst av asp, rönn, säl negativt. Andra hot är invasiva främmande arter som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

Områdets bevarandeåtgärder

Art- eller naturtypsspecifika åtgärder preciseras under respektive art och naturtyp.

Tabell 1: En generell sammanställning av bevarandeåtgärder omnämnda i den aktuella bevarandeplanen.

Bevarandeåtgärd	När	Var	Prioritet
Naturvårdsbränning	Löpande	Lämpliga delar inom taiga (9010)	1
Skapande av död ved	Löpande	Hela Natura 2000-området	1
Lövgynnande åtgärder	Löpande	Lämpliga delar inom taiga (9010)	2
Röjning av forn- och kulturlämningar för att tydliggöra dem	Vid behov	Forn- och kulturlämningar	2

Reglering av skydd och skötsel:

Skydd och skötsel är reglerat i naturreservatets skötselplan (Glottersnaskogen naturreservat, fastställd 2013) och beslut (2013). Skötselplanen anger generellt åtgärder som gynnar eller bibehåller naturvärdena som Natura 2000-området syftar till att bevara.

Eftersom skogsbruksåtgärder är förbjudna enligt reservatsbeslutet så bör det inte bli aktuellt med samråd med Länsstyrelsen angående skogsbruksåtgärder inom Natura 2000-området. Eventuellt kan andra åtgärder, som anläggning för friluftsliv eller åtgärder vid anläggning kräva samråd om åtgärderna riskerar att skada utpekade naturvärden i Natura 2000.

För åtgärder (som påverkar naturmiljön negativt inom området) utanför Glottersnaskogen eller i direkt anslutning till Glottersnaskogen, gäller inte naturreservatsföreskrifterna. Då träder Natura 2000-lagstiftningen in. Verksamheter som påverkar naturmiljön negativt inom Natura 2000-områden kräver samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB (miljöbalken). Vid samråd som rör skogsbruksåtgärder i skog kontaktas Skogsstyrelsen.

Markavvattning är åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten om åtgärderna syftar till att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål. Markavvattning kräver alltid tillstånd (11 kap. 13 § MB). I Östergötland är det dessutom förbjudet att avvattna mark vilket medför att man även behöver söka en dispens från det generella markavvattningsförbudet. Ansökan om dispens och tillstånd till markavvattning prövas i normalfallet av Länsstyrelsen.

Strandskyddets syfte är att bevara allmänhetens tillgänglighet samt växt- och djurlivet vid stränderna. Strandskyddet gäller vid hav, sjöar och vattendrag enligt 7 kap. 13 § i MB. Det generella strandskyddet omfattar land och vattenområden 100 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd. I Östergötland är strandskyddet utökat på vissa platser. Det är inte tillåtet att göra något som försämrar livsvillkoren för växter och djur eller begränsar allmänhetens tillträde till det strandskyddade området. Under vissa förutsättningar och i vissa fall kan dispens ges för en åtgärd som strider mot förbudet i strandskyddslagstiftningen.

Bevarandeplanen beskriver inte ingående områdets forn- och kulturlämningar, utan dessa ingår i skötselplanen för naturreservatet. Alla fornlämningar skyddas enligt kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd "rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning". Hänsyn till forn- och kulturlämningar ska därmed tas vid åtgärder som görs för att bevara naturvärdena kopplade till Natura 2000.

Ingen ytterligare reglering av skydd och skötsel bedöms nödvändig för att uppnå bevarandemålen inom reservatsdelen. Skötselplanen för reservatet (fastställd 2013-06-14) anger generellt åtgärder som stämmer väl överens med bevarandemålen. En översyn av skötselplanen bör ske senast 2035. I samband med detta kan skötselplan och bevarandeplan med fördel slås samman, så att skötselplanen även innehåller de obligatoriska delarna för en bevarandeplan.

Bevarandeåtgärder:

Då skötselplanen för naturreservatet Glottersnaskogen reviderades år 2013 och skötseln beskrivs ingående lyfts endast de generella och övergripande åtgärderna som behövs i området nedan.

Naturvårdsbränningar genomförs cirka vart 5–10 år med cirka 3–5 hektar per tillfälle. Beslut om bränningar i värdekärnor som bedöms innehålla känsliga arter ska föregås av samråd med länsstyrelsen.

Löpande skötsel i form av att gynna en ökad lövandel i allmänhet och grova lövträd i synnerhet samt maximera dessas livslängd, så kan det dels bli behov av att röja yngre gran och dels bli behov av att ta bort yngre träd som stör

Länsstyrelsen Östergötland

grövre lövträd. Även ungt löv kan behöva gynnas. Denna skötsel ska ske i enlighet med skötselplanen för naturreservatet.

I de delar som bedöms ha ett underskott på död ved så kan manuella åtgärder göras för att påskynda utvecklingen av kvantitet och de kvaliteter på död ved som saknas.

Igenväxning på forn- och kulturlämningar behöver vid behov röjas för att synliggöra lämningarna samt att se till att lämningarna inte tar skada av växtlighet. Stora träd som växer nära eller i lämningen ska lämnas kvar då dessa redan gjort en skada de kan.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatus beskriver läget för naturtyperna och arterna i landet som helhet, medan *bevarandetillståndet* beskriver aktuellt läge inom Natura 2000-området. Dessa beskrivs närmare under respektive naturtyp och art längre fram i planen. Här redovisas en sammanställning av bevarandetillståndet inom området.

Tabell 2: Naturtypsareal och förekomst av Natura 2000-arter inom Natura 2000-området. **Blå färg** innebär en förändring av art- eller arealförekomst jämfört med regeringsgodkända uppgifter angivna inom parentes. Länsstyrelsen kommer att föreslå förändringarna vid lämpligt tillfälle. *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete. Prioriteringen kan skilja sig från prioriteringen i det specifika området.

Naturtyp/art	Hektar/Förekomst	Bevarandetillstånd
3130 - Ävjestrandsjöar	33,0	Tillfredsställande
9010 - *Taiga	130,0	Tillfredsställande
1042 - Citronfläckad kärrtrollslända (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	X	Okänt
1386 - Grön sköldmossa (<i>Buxbaumia viridis</i>)	X	Tillfredsställande
Annan naturtyp	37,8	
Total areal	200,8	
Fåglar	Förekomst	Bevarandetillstånd
A002 - Storlom (<i>Gavia arctica</i>)	X	Gynnsamt
A072 - Bivråk (<i>Pernis apivorus</i>)	X	Tillfredsställande
A094 - Fiskgjuse (<i>Pandion haliaetus</i>)	X	Gynnsamt
A104 - Järpe (<i>Tetrastes bonasia</i>)	X	Gynnsamt
A108 - Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>)	X	Gynnsamt
A193 - Fisktärna (<i>Sterna hirundo</i>)	X	Gynnsamt
A217 - Sparvuggla (<i>Glacidium passerinum</i>)	X	Gynnsamt
A223 - Päruggla (<i>Aegolius funereus</i>)	X	Otillfredsställande
A224 - Nattskärna (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	X	Tillfredsställande
A236 - Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	X	Tillfredsställande

A246 - Trädlärka (<i>Lullula arborea</i>)	X	Gynnsamt
A409 - Orre (<i>Lyrurus tetrix</i>)	X	Dåligt

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp.

Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

3130 – Ävjestrandsjöar

Arealen 33,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Näringsfattiga eller svagt näringsrika sjöar med förekomst av flacka, ibland även betespräglade stränder och grunda bottnar. Vattenvegetationen på de grunda bottarna består av perenn kortskottsvegetation och på blottlagda stränder och bottnar förekommer lågvuxen ånnuell pionjärvegetation. Sjöhabitatet omfattar stranden upp till medelhögvattenlinjen.

Sjöar av naturtypen har naturliga vattenståndsväxningar, regelbunden ishyvling och/eller strandbete. Störningen i strandlinjen är en förutsättning för karaktäristisk ånnuell vegetation som förekommer på de flacka stränderna som blottas eller utsätts för störning. Perenn kortskottsvegetationen är normalt vanligt förekommande i litoralzonen (vattenstranden). Vass och annan högre vattenvegetation förekommer relativt sparsamt liksom slingor och flytbladsvegetation, men kan dominera i skyddade vikar. Sammanlagt bör dessa typer av vegetation inte sammanlagt täcka mer än 20 % av naturtypens yta eller 50 % av strandlängden, förutom i skyddade vikar.

Vattenkemiskt är sjöarna oligo- till mesotrofa (näringsfattiga till svagt näringsrika) med ett måttligt färgat vatten samt ett naturligt pH (fem till sju). Vattnet ska dessutom ha en låg grad av antropogen belastning av humus, försurande ämnen, partiklar (grumlande ämnen), näringsämnen och miljögifter.

Sjöar som sedan länge varit sänkta eller dämnda och upprätthåller vattenståndsväxningar med naturlig säsongsväxning samt reglerade sjöar där förutsättningarna för naturtypens karaktäristiska arter upprätthålls, ingår i naturtypen. Däremot uppfyller inte sjöar med korttidsreglering (flera gånger per vecka) eller en regleringsamplitud med kraftig negativ påverkan på förutsättningarna för den karaktäristiska vegetationen definitionen för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen av ävjestrandsjöar (3130) ska vara minst 33,0 hektar. Störningar som naturliga vattenståndsväxningar, ishyvling eller strandbete bidrar till att upprätthålla naturtypens strukturer och ska förekomma i sådan omfattning så att typiska arter kan fortleva långsiktigt i naturtypen. Hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska finnas samt att hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan (i detta fall näringsfattigt vatten med god vattenkvalitet). Våtmarken finns i anslutning till och står i nära förbindelse med omgivande sjöar och vattendrag.

Fri konnektivitet (fria vandringsvägar och flöde) i vattendraget och mellan anslutande vattensystem ska finnas, eftersom det är nödvändigt för de typiska arternas fortlevnad. De typiska fiskarterna (här främst öring och nejonögon) ska finnas i livskraftiga bestånd som över tiden inte visar tecken på negativ påverkan. Det ska finnas ett art- och individrikt samhälle av typiska och karaktäristiska fiskar (till exempel öring och obestämd nejonöga) och kärlväxter (till exempel säv).

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt:

- Skogsbruksaktiviteter i tillrinningsområdet kan orsaka ökad belastning av humusämnen, grumling och igenslamning av bottenvegetation och grunda bottnar. Avverkning av strandskogen förändrar hydrologi och struktur i strandzonen och ökar risken för erosion.

Länsstyrelsen Östergötland

- Reglering kan medföra onaturliga vattennivåer och fluktuationer. Överdämning och/eller onaturligt låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen. Regleringskonstruktioner kan dessutom utgöra vandringshinder för fisk.
- Jordbruk i tillrinningsområdet; markavvattning och regelbunden rensning av diken kan orsaka grumling. Intensiv odling i sjöns och tillflödenas närområden riskerar att orsaka läckage av närings- och bekämpningsmedel. Extensivt jordbruk bidrar dock ofta till att hålla betesmarker och strandängar öppna.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga kan påverka konkurrensförhållanden och artsammansättning.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Exploatering av strandområden är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, till exempel avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet ökar risken för negativa vattenkemiska förändringar.
- Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter. Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.
- Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms. Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.
- Försurning. Ävjestrandsjöar kan ha låg buffringskapacitet mot försurande ämnen vilket ökar riskerna för onaturlig sänkning av sjöns pH.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Ävjestrandsjöar utgörs av näringsfattiga sjöar och förekommer i hela landet. Bevarandestatusen i boreal och kontinental region bedömdes av ArtDatabanken (år 2013) som otillfredsställande med en negativ utveckling. Det försämrade tillståndet beror på försurning, övergödning, förbrukning samt fragmentering (dålig konnektivitet). Påverkan från sur nederbörd har visserligen minskat men återhämtningen av sur nederbörd är mycket långsam. Det pågår flera positiva insatser för att återställa vattendragens naturlighet men inte i tillräckligt stor omfattning och hänsynstagandet från de areella näringarna behöver fortfarande öka.

Bevarandetillståndet för ävjestrandsjöar (3130) anses vara tillfredsställande. Sjön är något påverkad av den tid då timmer flottades eller lagrades i sjön.

9010 – Taiga

Arealen 130,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer främst i den boreala zonen på fuktiga näringsrika marker till torra och näringsfattiga. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30–100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg, ibland även med inslag av andra inhemska arter. Naturtypen taiga innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Naturtypen består av äldre naturskogsartade barrskogar samt naturliga successioner efter större störningar. Det kanske viktigaste elementet för naturtypen är den döda veden som hyser en lång rad vedlevande svampar och insekter, dessutom är veden födosöks- och boplatser för många fågelarter. Naturtypen delas vanligen in i flera olika undergrupper beroende på dominerande trädslag samt successionsstadier.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 130,0 hektar i Natura 2000-området. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Barrträd ska dominera naturtypen. Lövträd ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och det ska finnas en föryngring.

Hela eller stora delar av naturtypen ska vara skogsbrandspåverkad, även andra omvälvande störningar så som insektsangrepp, stormfällning eller bete ska tillåtas påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Igenväxningsvegetation (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i fältskiktet. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom insekter (till exempel skalbaggar), mossor (till exempel blåmossa), svampar (till exempel ostticka) och lavar.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen (9010) förekommer i hela landet med tyngdpunkten av utbredningen i den boreala zonen. Marker som normalt brukas som produktionsskogar tillhör ofta naturtypen taiga och det är endast i de fjällnära regionerna som det finns kvar betydande områden med äldre skog i sena successionsstadier. Naturtypen taiga (9010) har en negativ utveckling eftersom skogsbruket i marker med höga naturvärden och fjällnära skog fortsätter, dessutom har intresset för biobränslen, skogsgödsling och skogsodling med främmande trädarter ökat under senare år. Samtidigt har hänsynen vid skogsavverkning ökat och arealen skyddad skog har utökats. År 2013 var förekomstarealen av taiga i den boreala regionen 1 330 000 hektar och för att naturtypen 9010 ska uppnå gynnsam bevarandestatus behövs det uppskattningsvis 3 500 000 hektar. Bevarandestatusen för naturtypen taiga (9010) är idag dålig i den boreala regionen och utvecklingen är övervägande negativ.

Bevarandetillståndet för naturtypen inom Glottersnaskogen anses vara tillfredsställande. Dock finns här en viss brist på död ved och hålträd inom naturtypen liksom delar som på sikt bör utvecklas till att bli taiga.

1042 – Citronfläckad kärrtrollslända, *Leucorrhinia pectoralis*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Citronfläckad kärrtrollslända känns igen på sin lysande citrongula fläck som både hanen och honan har på bakkroppen. Båda har också mörk grundfärg på kroppen, men hanens resterande teckning går i rött medan honans går i gult. Pannan är vit. Vingarna är genomskinliga med små mörka basfläckar och mörkt vingmärke. Hos honan kan vingarna ha en lätt gulaktig skiftning närmast vingbasen. Vingbredden är 55–65 millimeter och bakkroppens längd är 23–27 millimeter.

Citronfläckad kärrtrollslända lever i vegetationsrika dammar, myrgölar, mindre sjöar och i deltaområden, samt i tätt bevuxna vikar av större sjöar. I södra Sverige kan arten lokalt vara tämligen allmän i igenväxande torvgravar. Förekomst av öppna vattenytor är nödvändigt under äggläggningen. Frånvaro av fisk är gynnsamt.

Länsstyrelsen Östergötland

Larven förekommer i strandnära vatten där den lever som rovdjur på vatteninsekter och kräftdjur. Larvutveckling är som regel 2-årig, men varierar från 1–3 år beroende på klimat och födotillgång. Larverna kläcks till vuxna under försommaren och arten har sin flygtid från slutet av maj till mitten av juli. Vädret avgör under vilken del av sommaren som den största aktiviteten råder. En långvarig värmeperiod under försommar leder till tidigare kläckning och kortare men mer intensiv flygtid. Det omvända gäller under kall och ostadig väderlek. De fullbildade trollsländorna är goda flygare och kan förflytta sig mer än 10 kilometer mellan olika vattensystem. Det vanliga beteendet är dock att hålla sig i närheten av uppväxtplatsen. De fullbildade trollsländorna sitter ofta stilla i vegetationen, gärna på ett vertikalt underlag, varifrån de gör utfall mot förbiflygande byten. Hannarna är territoriella, medan honorna för en mycket tillbakadragen tillvaro fram till tidpunkten för parningen.

Bevarandemål

Arten ska fortleva inom Natura 2000-området Glottersnaskogen. Vattnet i området ska vara solbelyst, ha öppna vattenytor samt ha en god vattenkvalitet och inte vara igenväxt.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Beskuggning av småvatten genom tillväxt av skog är en sannolik hotfaktor mot enskilda populationer. Arten är starkt gynnad av solexponering.
- Eutrofiering där vegetationen blir så tät att inga vattenspeglar återstår är negativ för arten men detta är ingen stor påverkansfaktor i Sverige.
- Igenläggning av småvatten och exploatering av mark är ett hot i urbana områden.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Vilt levande exemplar av arten är fredade enligt 1–4 stycket 4 § Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa, fånga eller döda arten, eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatser samt att skada eller samla in ägg. Enligt 13 § Artskyddsförordningen kan vilt levande exemplar av arten samlas in under förutsättning att det behövs för att rapportera arten och under att vissa villkor uppfylls, till exempel att den aktuella populationen inte påverkas negativt långsiktigt. Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23 § Artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Citronfläckad kärrtrollslända har en tämligen vidsträckt utbredning som omfattar norra Europa, Ryssland och västra Asien. En mycket stor del av det europeiska beståndet finns i de södra delarna av Sverige, sydöstra Norge och södra Finland. Arten har försvunnit från Jylland och tydligt minskande på Själland. Utvecklingen i de kontinentala delarna av Europa är genomgående negativ. Sverige har således ett stort ansvar för denna art. Arten har ett stort mörkertal och finns troligen på ett stort antal okända lokaler. År 2007 ansågs artens bevarandestatus vara gynnsam och dess trend bedömdes som stabil.

Arten har påträffats vid en av sjöarna i områdets västra del. Hur frekvent arten förekommer i lämpliga miljöer är idag okänt. Bevarandetillståndet anses därför som okänt.

1386 – Grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Grön sköldmossa har liksom övriga arter i släktet kraftigt reducerade och oansenliga skott. Den känns därför bara igen på sina kapslar. De bildas under hösten och är gröna under största delen av sin utveckling. Kapslarna är i början upprätta och smala, men de blir med tiden alltmer uppsvällda och asymmetriska med platt ovansida. När sporer sprids, på sommaren året efter befruktningen, är kapslarna riktade snett uppåt. Då sporer är mogna blir kapslarna olivgröna till blekt bruna, och hinnan på kapseln ovansida spricker upp och rullas tillbaka längs kanterna. Helt tömda kapslar blir så småningom bruna och torra. Kapslarna är upp till 9 millimeter långa, har kraftiga, papillösa, rödbruna, 3–10 millimeter långa skaft och innehåller 1,5–9 miljoner små, gröna sporer som är ca 12 mikrometer i diameter. Kapslarna har en liten, konisk mössa som släpps långt innan kapslarna är färdigbildade.

Grön sköldmossa växer på stubbar och lågor av olika trädslag, huvudsakligen i sena nedbrytningsstadier och mellan grova rötter av levande och döda träd. Arten kan i enstaka fall förekomma på ett tunt humustäcke på klippor eller block. Den växer både i barr- och lövskogar men tycks i Sverige föredra något mer näringsrika granskogar med stort inslag av lövträd. Etableringen påskyndas av högt pH, hög vedfuktighet och hög fosforhalt. Troligen gynnas sporgroningen av vattendropp från trädkronor och förna från lövträden. Intill kapslar av grön sköldmossa finner man ofta vedblekmossa, stubbspretmossa, liten räffelmossa, cypressfläta, nickmossa samt en hel del andra mossor och alger.

När växtplatsen blir övervuxen av större mossor konkurreras grön sköldmossa ut. Arten är kortlivad, men det är troligt att protonemat (första stadiet av sköldmossans utveckling) är flerårigt och kan ge upphov till kapslar flera år i följd. Populationer av grön sköldmossa är kortvariga, och på samma substratfläck hittar man ofta kapslar bara under något eller några år. Antalet bildade kapslar varierar kraftigt mellan olika år, och dödligheten är hög. De nya sporkapslarna börjar synas på hösten och utvecklas successivt under vintern för att slutligen mogna och släppa sporer under första halvan av sommaren. Således kan sporkapslar iaktas under stora delar av året men störst sannolikhet är det att hitta den på platser med hög luftfuktighet, särskilt torra år. Även sedan kapslarna har brutits ned kan man ibland hitta de rödaktiga knotttriga kapselskaften.

Arten förväntas normalt kunna sprida sig som mest en meter vegetativt, och effektivt 1 kilometer med sporer under en 10-årsperiod. De substrat som mossan föredrar är relativt kortlivade och därför är det viktigt att det finns en kontinuerlig tillgång på lämplig ved inom spridningsavstånd på varje lokal.

Bevarandemål

Arten ska fortleva inom Natura 2000-området Glottersnaskogen. Den gröna sköldmossan ska förekomma på minst 5 lågor årligen. Grov död ved i olika nedbrytningsstadier, främst lågor av gran, men även tall och löv, ska finnas i lämpliga naturtyper som hyser skogspartier med hög luftfuktighet.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Skogsavverkning (ökad exponering och uttorkning).
- Brist på lämpligt habitat det vill säga kontinuerlig tillförsel av grov död ved i skogen, med tät markkontakt för fuktighetens skull, utgör ett hot mot arten.
- En fortsatt minskning av skog med död ved gör att avståndet mellan dem blir så långt att de isoleras från varandra. Denna fragmentering utgör ett hot mot artens långsiktiga överlevnad.

Bevarandeåtgärder

Mängden död ved i områdena där grön sköldmossa finns bör gynnas, framför allt lågor grövre än 20 cm och i olika nedbrytningsstadier, både stående och liggande, bör lämnas.

Regelverk

Vilt levande exemplar av arten är fridlyst enligt 8 § Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att i den omfattning som framgår av bilaga 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada hela eller delar av exemplar. Enligt 13 § Artskyddsförordningen kan vilt levande exemplar av arten samlas in under förutsättning att det behövs för att rapportera arten och under att vissa villkor uppfylls, till exempel att det aktuella beståndet inte påverkas negativt långsiktigt.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Grön sköldmossa förekommer främst i de sydöstra delarna av landet. År 2013 uppskattades att beståndet i boreal region återfanns på 5 000–10 000 lågor vilket anses vara tillräckligt för att arten ska kunna bevaras långsiktigt i området. Bevarandestatusen för naturtypen grön sköldmossa anses därför som gynnsamt i boreal region, tillståndet i övriga regioner är dock dåligt.

I Glottersnaskogen återfinns fuktiga lämpliga livsmiljöer både inom och utan naturtypen taiga (9010). Grön sköldmossa förekommer troligen på minst 3 lågor i nuläget. Bevarandetillstånden anses därför vara tillfredsställande.

A002 – Storlom, *Gavia arctica*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Storlommen (60–70 centimeter) väger från drygt 1 kilo till över 3 kilo, beroende på bland annat kön och årstid. Den är med sin spolformade kropp och fötterna placerade långt bak, väl anpassad till att simma och dyka, medan den rör sig klumpigt på land. Under häckningstid särskiljes vuxna storlommen bland annat genom grå hjässa och svart strupe samt svart, vitmönstrad rygg. På långt avstånd kännetecknas en fågel liggande på vattnet bland annat av en närmast horisontell näbbhållning. Ungfåglar och gamla fåglar under vintern har en mer enfärgad fjäderdräkt med mörkt gråaktig översida.

Storlommen behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, det vill säga fiskar och, i viss mån, vatteninsekter. Den behöver även lämplig plats att bygga sitt bo på, vilket nästan uteslutande innebär öar, särskilt mindre holmar och skär, belägna i klarvattenssjöar (oligotrofa och mesotrofa), i sällsynta fall längs ostkusten. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Arten är långlivad art med relativt låg reproduktion och är därför känslig för jakt. Under häckningen rör sig arten normalt inom 1–10 kilometer radie från häckningslokalerna. Storlommen övervintrar dels i östra Medelhavet och Svarta havet, dels i mindre utsträckning i västra Europa. Övervintrar även regelbundet längs södra Sveriges kuster.

Bevarandemål

En målsättning bör vara att bevara den svenska populationen i åtminstone dess nuvarande storlek och utbredning. Ingen påtaglig minskning av populationen bör ske i något län.

Inom Glottersnaskogens Natura 2000-område ska arten finnas kvar som årlig häckfågel.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Största hotet är mänsklig störning på häckningslokalerna under främst maj genom landning av båtar på häckningsskär, badande folk, båtsport och sportfiske. Sådan störning ökar risken för äggpredation. Andra problem utgörs av onaturliga vattenståndsvariationer till följd av regleringar, som kan omintetgöra eller försena häckningen, vilket i det senare fallet ökar risken för mänsklig störning.
- Inverkan av miljögifter kan inte uteslutas. En ökad risk för exponering av giftiga metaller kan finnas för lommar som söker föda i sura sjöar. Försurning leder även till utarmning av fiskbestånd och därmed minskat födounderlag.
- Sannolikt, men inte klarlagt, finns en ökad dödlighet bland vuxna fåglar i samband med användningen av nylonnät för fiske.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Storlommen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av storlom, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet). Storlommen är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Storlommen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter). Storlommen är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Storlommen häckar vid näringsfattiga klarvattenssjöar i nästan hela landet och även i urbana miljöer i anslutning till bostadsbebyggelse. Vid sjöar med en areal upptill ungefär 100 hektar häckar sällan mer än ett par, medan det inte är ovanligt med flera par i större sjöar. En långsam ökning av det svenska beståndet under slutet av 1900-talet har nu planat ut. I Europa (exklusive Ryssland) har trenden under de senaste årtiondena varit stabil. BirdLife (2017) har uppskattat europapopulationen till 53 800–87 800 par och trenden till ”Decreasing”, samt den svenska populationen till 5 300–7 100 par och trenden i landet till ”Stable”. Arten är placerad i SPEC3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den inom sitt europeiska utbredningsområde har en otillfredsställande bevarandestatus.

Storlommen ses årligen häcka i Övre Glottern. Bevarandetillståndet inom området är därför gynnsamt.

A072 – Bivråk, *Pernis apivorus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bivråken är något större och mer långvingad än ormvråken, men på avstånd är den lätt att förväxla med denna. Vingspann 113–135 centimeter. Skiljs från ormvråken på smalare och längre hals samt längre och fylligare stjärt. Glidflyger på nedåtkupade vingar, kretsar med plan vinghållning. Variabel dräkt men alltid med några få glesa, mörka tvärband i vingar och stjärt i motsats till ormvråkens tätare och mindre tydliga tvärbandning.

Bivråken häckar med de högsta tätheterna i högproduktiva skogsområden. I södra Sverige är den optimala miljön ett småbrutet blandskogslandskap i närheten av en sjö eller något vattendrag. Förekomsten av äldre och luckrika skogsbestånd, gärna omväxlande med naturbetesmarker och med ett stort inslag av bryn, gynnar förekomsten av getingar vars larver bivråken föder upp sina ungar med. Förekomst av äldre skog, rik på lövträd och med närhet till fuktskog, kärr och andra våtmarker är fördelaktigt under försommaren då de gamla fåglarna till stor del livnär sig på småfågelungar (bl.a. trastar), men även av grodor och troligen till viss del även av humlelarver och -puppor. I äldre tid torde kombinationen av fuktskog, skogsbete och hagmarker ha utgjort mycket viktiga miljöer.

Andelen barrskogshäckningar ökar av lättförståeliga skäl norrut i landet. Bindningen till högproduktiva marker består emellertid, eller kanske rent av förstärks något i norra Sverige där arten oftast uppträder i anslutning till skogsimpediment på gammal jordbruksmark eller i rik ängsgranskog.

Aktivitetsområdena är normalt mycket stora; under försommaren födosöker de gamla fåglarna mestadels inne i skogarna inom en areal av cirka 2 500–5 000 hektar. Under senare delen av sommaren födosöker fåglarna över betydligt större ytor, i många fall upp emot eller över 10 000 hektar, varvid getingrika lokaler besöks av bivråkar från ett flertal revir. Bivråken övervintrar i tropiska Västafrika, norr om Ekvatorn.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att hejda den fortgående minskningen som observerats under en lång tidsperiod och att på sikt återfå en populationsstorlek som är i närheten av den som var under 1960- och 1970-talet (minst 10 000 par). För att detta skall lyckas måste åtgärder genomföras såväl inom landet som internationellt.

Målsättningen för arten i Glottersnaskogen är att området ska ingå i ett bivråksrevir 4 år av 10.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Ett all sämre utbud av insektsrika biotoper i dagens skogs- och jordbruksmarker har troligen medfört ett sämre utbud av sociala getingar, vars larver och puppor är en livsnödvändig föda för bivråkens ungar. Användandet av kemiska bekämpningsmedel i exempelvis jordbruket påverkar förekomsten av insekter negativt, vilket innebär en sämre födotillgång för sociala getingar.
- En allmän torrläggning av landskapet (markavvattning, dikningsrensning och skyddsdikning av skogsmark etc.) liksom omföring av lövträdsrika skogar till täta produktionsskogar av barrträd medför en försämrad förekomst av tättingar (trastar med mera) och grodor, vilket sannolikt påverkar bivråken negativt (lägre täthet och sämre förutsättningar för bivråken att producera ägg). Många lövrika skogsmiljöer består idag av igenväxande ängs- och hagmarker som nu sluter sig alltmer genom inväxt av gran, vilket minskar insekts- och fågelrikedomen.
- Kraftigt överbete av klövvilt på lövträd i skogsmiljöer minskar exempelvis förekomsten av vårbloppande sälglor vilket påverkar födounderlaget för många humlor. Klövviltsbetet minskar även förekomsten av blommande örter vilket minskar insektstillgången och därmed födounderlaget för exempelvis sociala getingar.
- En omfattande jakt på bland annat bivråk försiggår i Medelhavsregionen där speciellt Malta är omtalad, men jakt förekommer även i Pyrenéerna i södra Frankrike.
- Ingenting är känt om förhållandena i övervintringsområdet, där stora förändringar kan ha skett i biotoperna, användande av kemiska bekämpningsmedel samt jakt på fågel.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Bivråken är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödningss-,

övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av bivråk. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder förvaring av levande exemplar av bivråk. Bivråk tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten. Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Bivråken är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Bivråken är upptagen i appendix 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bivråken häckar i samtliga län utom på Gotland. Det svenska beståndet har minskat mer eller mindre kontinuerligt under minst 30 års tid. Populationsstorleken är mycket svårbedömd, men antalet reproduktiva individer skattas till 13 200 (10 400–16 200). Bivråken är rödlistad i Sverige och uppfyller kriterierna för placering under Nära hotad (NT). BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 118 000–171 000 par och trenden till "Decreasing".

Bivråken är en oregelbunden häckfågel inom Glottersnaskogens Natura 2000-område. Bevarandetillståndet anses som tillfredsställande då arten häckar i området relativt ofta.

A094 – Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Enda stora rovfågeln i Sverige med långa vingar, vit under och brun ovan. Trots ett karaktäristiskt utseende förväxlas den ibland med ljusa ormvråkar eller med den sällsynta gästen ormörn. Fiskgjusen ses ofta kretsande eller ryttlande över sjöar, där den hämtar sin föda.

Fiskgjusen är helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt hemområde (havsmiljö, insjöar, älvar, åar) eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup.

Fiskgjusen fiskar i såväl näringsrika som näringsfattiga sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bland annat beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från boplatsen).

Fiskgjusen är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det vanligaste trädslaget är tall (≥90 %) där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Fiskgjusen är ofta störningskänslig vid boplatsen. Fiskgjusen kan jaga upp till någon mil från boplatsen. Flyttar mellan Sverige och Västafrika söder om Sahara.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att den svenska populationen inte minskar, det vill säga att vi inom landets gränser även

fortsättningsvis har ett bestånd på minst 3 500 par, spritt över hela sitt utbredningsområde enligt ovan.

Målsättningen vid Glottersnaskogen är att ett par ska häcka årligen inom området eller inom närområdet (ca 2 kilometer utanför yttergränsen).

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Eftersom fiskgjusen ofta häckar vid stränder och på öar utgör närgången båttrafik, sportfiske, bad, kanoting etc. i boets omedelbara närhet ett hot.
- Exponeringen för klorerade kolväten har minskat sedan 1970-talet då dessa miljögifter orsakade en ökad fosterdödlighet och sönderruvning av ägg på grund av skalförtunning. Emellertid tillkommer nya typer av miljögifter i naturen vars effekter vi ännu vet litet om (till exempel bromerade flamskyddsmedel)
- Försurning av sjöar kan medföra sämre födotillgång samt en ökad exponering för giftiga metaller.
- Skogsavverkning utan hänsyn till fiskgjusens boträd eller presumtiva boträd utgör en fara inom vissa områden, eftersom tillgången på lämpliga träd då minskar.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Fiskgjusen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av fiskgjuse. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder förvaring av levande exemplar av fiskgjuse. Fiskgjuse tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten. Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Fiskgjusen är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Fiskgjusen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Fiskgjusen häckar i anslutning till sjöar och större vattendrag samt längs kusterna över större delen av landet. Förekomsten i norra Sveriges inland är generellt svagare och den saknas i fjällkedjan. Särskilt starka populationer finns i områden med större sjöar, till exempel södra Småland, Vänern, Mälardalen, Södermanland samt kring nedre Dalälven. Det svenska beståndets storlek uppskattas till 4 100 par. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Stabil de senaste tio åren även om arten har minskat lokalt inom vissa delområden troligen på grund av födokonkurrens från havsörnen. Fiskgjusen häckar i samtliga län utom på Gotland. Den europeiska populationen är huvudsakligen koncentrerad till Sverige och Finland. I ett europeiskt perspektiv har Sverige ett stort ansvar för denna art då cirka 35 % av populationen häckar i Sverige. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 8 400–12 300 par och att trenden är ”Increasing”.

Arten har tidigare häckat regelbundet vid Övre Glottern, men runt år 2000 rasade dock boet som användes. Trots detta verkar fiskgjusen ändå fortsatt häcka regelbundet i området. Bevarandetillståndet anses därför som gynnsamt.

A104 - Järpe, *Tetrastes bonasia*

Artens förekomst i området är inte fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Järpen trivs i tät blandskog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i området behöver normalt vara över 10 % för att det ska vara attraktivt för järpen.

En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhängen samt björkknoppar. I omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av tätare granpartier. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir (25 till 50 hektar). När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad.

Järpen är en mycket stationär stannfågel som håller sig inom sitt revir. Ungfåglar sprider sig dock endast upp till några kilometer från hemmaområdet.

Bevarandemål

Målsättningen nationellt bör vara att bevara en livskraftig population om minst 150 000 par och att arten ej försvinner från något av de län där den finns idag.

Målsättningen för järpen i Glotterskogen årligen ska vara en del av ett järperevir och att det regelbundet sker föryngring i reviren. Därför behöver det finnas god tillgång på föda och lämpliga häckningsmiljöer (skog med större inslag av al, björk och asp) av tillräcklig storlek för minst ett revir i vardera Natura 2000-område och ytterligare lämpliga häckningsområden i närområdet.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Fragmentering och monokultivering av naturskogar. Avsaknad av lämpliga skogsbestånd av tillräcklig storlek missgynnar och försvårar Järpens spridning.
- Markavvattning.

Bevarandeåtgärder

Tätare barrskogsavsnitt i anslutning till surdråg, alkärr och liknande behöver lämnas intakta och får inte dräneras. Endast i områden större än 25 hektar och med en lövträdsandel (främst björk och al) överstigande 10 % finns förutsättningar för järpen att etablera sig. Gallring bör inte ske i barrskog som ansluter till alkärr och andra lövträdsrika partier.

Regelverk

Järpen får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905) Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av järpe som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13–14 och förordningen om

vattenverksamhet). Järpen är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Den svenska populationen har uppskattats till drygt 120 000 par (2008). Järpen häckar i hela landet utom på Gotland och Öland. Den svenska populationen beräknas utgöra cirka 17 % av den europeiska populationen utanför Ryssland. I Sverige är den inte rödlistad, utan har statusen Livskraftig (LC).

Bevarandetillståndet för järpen i Ivranäs Natura 2000-område med omnejd anses som gynnsamt. Det finns spelande tuppar i och i närområde och häckning sker.

A108 – Tjäder, *Tetrao urogallus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tjädern är vår största hönsfågel, där tuppen är 75–90 centimeter lång, svart med röda ögonbryn och lite vita fläckar i ett band ute på stjärtfjädrarna. Hönan är spräcklig i brunsvart, rostgult, vitt och grått med enfärgat orangebrunt bröst. Stjärten är rostbrun med tvågående svarta band. Honan är 54–63 centimeter lång.

Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd. I dessa måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Således kräver arten vintertid en förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar (äter tallbarr och tallskött), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bland annat är blåbärsris viktigt) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnär sig på späda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnär sig på insekter.

Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser. Tjädern är en stannfågel. Arten rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 2 500 hektar.

Bevarandemål

Målsättningen är att bevara livskraftiga bestånd i samtliga svenska län/landskap (utom Gotland) och att den totala svenska stammen inom en rimlig framtid uppgår till minst 150 000 par.

Vad gäller Glottersnaskogen så är målsättningen att det ska finnas minst 2 kullar årligen totalt inom Natura 2000-området (2 spelande tuppar).

Vad kan påverka negativt

Totalt sett i Sverige finns inte något direkt hot mot artens fortlevnad. Tjädern har emellertid starkt missgynnats av det storskaliga skogsbruket, särskilt i södra och mellersta Sverige där betydande populationsnedgångar konstaterats. Det allvarligaste hotet i skogsbrukslandskapet är de förändringar som skett och fortfarande sker på landskapsnivå, till exempel fragmentering och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts bli biologiskt mogna.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Tjädern får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905) Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av tjäder som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Tjädern är upptagen i Bilaga II i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Den svenska populationen har uppskattats till 350 000 par (år 2010). Tjädern häckar i samtliga län utom Gotland. På Gotland har inplanteringsförsök gjorts. På norra Öland försvann de sista tjädrarna under 1980-talet. Tjädern har minskat starkt i södra Sverige under de senaste 15 åren. Arten är dock inte rödlistad. Den svenska stammen utgör cirka 10 % av det europeiska beståndet (inklusive europeiska Ryssland). BridLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 666 000–1 060 000 hanar och trenden är ”Increasing”.

Arten nyttjar Glottersnaskogen och här spelar ett par spelande tuppar årligen. Bevarandetillståndet anses vara gynnsamt.

A193 – Fisktärna, *Sterna hirundo*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Fisktärna är en havsfågel i familjen måsfåglar. Arten förekommer cirkumpolärt (utbredningsområde är mer eller mindre sammanhängande runt någon av polerna), och dess fyra underarter häckar i tempererade och subarktiska regioner i Europa, Asien och Nordamerika. Den är en långflyttare och övervintrar i tropiska eller subtropiska kustområden. I häckningsdräkt har den ljusgrå ovansida, vit till mycket ljust grå undersida, svart hätta, orangeröda ben och en small spetsig näbb. Beroende på underart så är näbben till största delen röd med svart näbbspets eller helsvart.

Fisktärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden; framför allt mink och räv bör hindras på häckningsplatserna.

Under häckningen födosöker fisktärnorna inom ett område i storleksordningen 100–500 hektar. De nordiska fisktärnorna övervintrar huvudsakligen längs kuststräckan mellan Västafrika och Godahoppssudden.

Bevarandemål

Det svenska beståndet får totalt sett inte minska i antal och inte heller får utbredningsområdet minska. En viss lokal och regional omfördelning får dock anses vara en naturlig del i fisktärnans beståndsdynamik.

För Glottersnaskogen så är målsättningen att ha arten som årlig häckfågel (egentligen är det sjön Övre Glotten arten ska häcka i).

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- I innerskärgårdarna och större insjöar, till exempel Mälaren, medför ökad båttrafik och expanderande friluftsliv stora störningar. Ohävd och igenväxning kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner.
- Lokalt kan förekomst av mink leda till att kolonier försvinner. Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet.
- Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Fisktärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av fisktärnan, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet). Fisktärnan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Fisktärnan är upptagen i AEWA (African Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Fisktärnan häckar på öar och stränder längs hela Sveriges kust samt vid invatten från Skåne till Dalarna och i Norrlands östra delar. Beståndet är dock glest i Norrlands inland och arten saknas helt som häckfågel i fjällområdena. Det svenska beståndet beräknas uppgå till 20 000–25 000 par (år 1994), vilket motsvarar ungefär 10 % av det europeiska beståndet. Beståndsutvecklingen är svårtolkad. Resultat från häckfågeltaxeringen tyder på att beståndet idag ligger på en lägre nivå än under senare delen av 1970-talet och början av 1980-talet. Mellanårsvariationerna är emellertid stora. Under 1990-talet finns dessutom uppgifter om regionala ökningar från flera håll, till exempel längs kusten i Bohuslän. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 316 000–605 000 par, samt att trenden är "Increasing".

Arten häckar årligen med minst ett par i Glottersjöarna. Bevarandetillståndet anses vara gynnsamt.

A217 – Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

Artens förekomst i området är inte fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tillgång på lämpliga boplatser i form av gamla bohål från större hackspett eller tretåig hackspett. Den optimala häckningsmiljön är gammal, flerskiktad grandominerad blandskog med rik förekomst av grova lövträd (främst asp, björk och al). Sparvugglan är dock flexibel i sitt val av häckningsplats och förekommer likaväl i naturskogsbestånd som i områden med en blandning av rena produktionsbestånd och hyggen, så länge lämpliga boträd finns att tillgå. I södra Sverige hittar man den ofta på gammal, igenväxande inägomark där den häckar i bestånd av äldre asp.

Tillgång på lämplig föda i form av gnagare och småfåglar. Sparvugglan är i huvudsak en stannfågel. Vissa vintrar sker mer omfattande rörelser söderut. Arten jagar över arealer i storleksordningen 150 hektar.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att det skall finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av sparvuggla i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa 20 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet.

Sparvuggla ska födosöka i området och häckning ska ske i eller i närområdet.

Vad kan påverka negativt

Eftersom sparvugglan är mycket flexibel i sitt boplatssval är det av allt att döma förekomsten av lämpliga bohål som är den mest begränsande faktorn. Det är oerhört viktigt att alla hålträd sparas på föreskrivet sätt.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Sparvugglan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av sparvuggla. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder förvaring av levande exemplar av sparvuggla. Sparvugglan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

Artspecifika åtgärder utöver de generella bevarandeåtgärderna för området:

- Bevarande av gamla lövträd som utvecklat eller som kommer att utveckla håligheter.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Sparvugglan häckar i samtliga svenska landskap utom på Öland och Gotland. Arten är som vanligast i södra och mellersta Sveriges skogsbygder. Tätheterna avtar norrut och arten är sparsamt till sällsynt förekommande i det inre av Norrland. Det svenska beståndet har beräknats till mellan 12 000 och 16 000 par, vilket utgör bortemot hälften av det samlade europeiska beståndet. Huvuddelen av de europeiska sparvugglorna finns i de norra delarna (Norge, Sverige och Finland). Reliktbestånd finns i bergsskogar i Centraleuropa. Artens beståndsutveckling är i princip helt okänd. Flera tecken tyder dock på att det skett en expansion söderut under den senare delen av 1900-talet. BirdLife International (2017) listar sparvugglan som ”Stable” i Europa, men menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande.

Sparvuggla häckar årligen i eller i närområdet och ett flertal individer använder Glotterskogen som födosökslokal. Bevarandetillståndet för arten i området är gynnsamt.

A223 – Pärluggla, *Aegolius funereus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Cirka 25 centimeter lång uggla med brun ovansida och vita fläckar ”pärlor” på skuldrorna. På undersidan är den vitaktig med bruna streck.

Arten behöver tillgång på lämplig föda i form av olika smågnagare, främst sork men även skogsmöss, näbbmöss och småfåglar. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter. Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av trädhåligheter. Häckar helst i hål av spillkråka, men kan undantagsvis hålla till godo med naturliga håligheter och hål av gröngöling och större hackspett. Arten häckar dessutom gärna i holk. Bra bohål är en bristvara och hannarna försöker därför stanna året runt i häckningsreviret. Pärlugglan har svårt att komma åt sitt byte genom ett tjockt snötäcke, något som begränsar såväl artens utbredningsområde som chansen till vinteröverlevnad. Pärlugglan häckar med de största tätheterna i tät granskog. Även om den föredrar granskog, helst äldre sådan med små luckor och öppningar i form av stormfällan med mera, häckar den frekvent även i barr- och lövblandskogar innehållande tall, björk och asp.

I södra Sverige häckar den sällsynt men regelbundet i bokbackar, grövre aspbestånd på inägomark och i Bornholm i Danmark till och med i ren bokskog. I områden med dålig tillgång på lämpliga bohål accepterar den även ren tallskog. Ofta påträffas arten i gränsområden till hyggen och inägor samt kring större myrar, förmodligen därför att bytestillgången är högre i dessa marker än centralt inne i den täta skogen. Emellertid utsätter sig ”kantugglorna” därmed samtidigt för en högre predationsrisk från andra ugglor som till exempel kattuggla. Arten jagar över arealer i storleksordningen 300 till 1 000 hektar. Pärlugglan är huvudsakligen stannfågel, men vissa år äger flyttningsrörelser rum i september till november.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av pärluggla i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa 30 000 par, varav huvuddelen i Norrlands skogsland.

Vad gäller Glottersnaskogen är målsättningen minst en häckning i området eller i den närmsta kilometern 8 år av 10.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Det absolut största hotet mot pärlugglan utgörs av det moderna skogsbruket. Som andra hålhäckare är arten beroende av god tillgång på trädhåligheter, något som är vanligt i naturskogsbestånd men ytterligt sällsynt i dagens hårt brukade skog.
- De under lång tid uteblivna eller mycket svaga smågnagartopparna i Norrland har successivt lett till en minskning av det häckande beståndets storlek.
- Försämrade tillgång på byte i skogs- och mellanbygderna till följd av upphörande jordbruk och minskade arealer öppen mark.
- Slaguggla och pärluggla verkar inte kunna samsas särskilt bra i samma område, vilket man måste ha i åtanke när man sätter upp slaguggleholkar. Slagugglan prederar förmodligen på pärlugglan.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Pärlugglan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-,

övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av pärluggla. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder förvaring av levande exemplar av pärluggla. Pärlugglan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten. Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Pärlugglan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Pärlugglan häckar i samtliga svenska län, dock ej på Öland. På Gotland häckar ett tiotal par. Beståndet är som starkast i större sammanhängande barrskogsområden och förekomsterna längs kusterna och på de stora slättområdena i södra och mellersta Sverige är svaga. Tätheterna avtar i det inre av Norrland, förmodligen främst på grund av klimatiska orsaker. I Sverige har arten minskat med upp till 40 % under de senaste 30 åren. BirdLife (2017) har uppskattat europapopulationen till 90 900–309 000 par och trenden som ”*Fluctuating*”.

Pärlugglan är en mycket oregelbunden häckfågel i Glottersnoken. Bevarandetillståndet anses som otillfredsställande då området nyttjas som häckningslokal så pass sällan som det görs.

A224 – Nattskärra, *Caprimulgus europaeus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Nattskärnan är den enda nordeuropeiska representanten för en stor grupp av nattaktiva, insektsätande fåglar. Den sällan sedda fågeln är av samma storlek som en liten falk (26–28 centimeter lång) och den påminner i siluett mycket om dessa fåglar med långa smala vingar (vingbredd 56–64 centimeter) och en lång stjärt. Flykten är dock helt annorlunda med snabba vändningar och tvära kast. Nattskärnan är mycket väl kamouflerad i sin vackert mönstrade dräkt i olika gråa och bruna nyanser. Under spelet exponerar hannarna tydliga vita fläckar på vingarna och ytterst på stjärt pennorna. Dagtid sitter nattskärnan inaktiv och förlitar sig på sin kamouflagéfärgade dräkt för att undgå upptäckt. Arten avslöjar sig oftast genom sin vittljudande (upp till ett par kilometer), surrande sång.

Tillgång till lämpliga födosöks- och häckningsområden i torra glesa skogar eller tallplanteringar. Den vanligaste häckningsmiljön är gles, luckig tallskog på sandig mark eller hållmarker, och uppskattningsvis finns mer än 90 % av det samlade beståndet i sådana miljöer. Ofta häckar den i sådana skogar i direkt anslutning till små hyggen, gläntor, brandfält eller torra impediment. Det finns dock vissa regionala skillnader i biotopval – i sydligaste Sverige (Skåne, Halland, Blekinge) finns en betydande del av beståndet (ca 50 %) i gles löv- och blandskogsmiljö. Nattskärnan livnär sig huvudsakligen på större nattflygande insekter som nattaktiva fjärilar, skalbaggar och tvåvingar. Under födosöket hittar man den i öppna områden som gläntor, över mossar, på kalhyggen, i kraftledningsgator och längs skogsgärdade vägar. I övervintringsområdet, till exempel i östra Zimbabwe, uppträder den i flertalet skogstyper, men kanske främst i områden med busksavann.

Under häckningen kan födosöken ske uppemot 5 kilometer bort från häckningsplatsen. Nattskärnan är en långdistansflyttare som övervintrar i stora delar av Afrika söder om Sahara.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av nattskärra i hela området söder om den biologiska norrlandsgränsen. Sverige bör på sikt kunna hysa minst 5 000 par, varav huvuddelen i områden med gles, talldominerad skog.

Målet för arten i Glottersnaskogen är minst en häckning årligen i Natura 2000-området eller den närmsta utanförliggande kilometern.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Det stora hotet mot nattskärren är en minskad tillgång på lämpliga häckningsmiljöer. Flera olika faktorer har lett till en kontinuerlig minskning av mängden lämpliga biotoper från och med 1950-talet. Den storskaliga nedläggningen av jordbruken i södra Sveriges skogs- och mellanbygder har lett till ett betydligt mer slutet landskap. Allt tätare skog, i kombination med en storskalig övergång från tall till gran i södra Sverige har minskat mängden lämpliga häckningsplatser i skogsmiljö.
- Arten födosöker ofta, och vilar ofta på, vägar och kan därför lätt kollidera med bilar.
- Upphörande jordbruk i skogslandskapet, framför allt minskade arealer naturliga ängs- och betesmarker, leder till en utarmad flora och därmed till en utarmad fjärilsfauna.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Nattskärren är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av nattskärra, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Nattskärren är upptagen i Bilaga II (strikt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

I Sverige förekommer den i de södra och mellersta delarna norrut till Dalarna och längs kusten till Hälsingland. Om arten fortfarande häckar regelbundet i Medelpad och Ångermanland är däremot osäkert. Nattskärren hade under det tidiga 1900-talet en större utbredning i Sverige. Främst gäller detta Norrlands inland där häckningar rapporterades regelbundet från Dalarna, östra Härjedalen och Jämtland. Även längs Norrlandskusten verkar beståndet ha varit större och arten var en regelbunden häckfågel i Medelpad, Ångermanland och Västerbotten. Under perioden 1970–1990 uppvisade nattskärren minskande populationer i flertalet europeiska länder, men situationen förbättrades under perioden 1990–2000. Det svenska beståndet beräknades i början av 2000-talet till mellan 2000 och 2500 par. En riksinventering som genomfördes 2007 visade dock på att detta var en kraftig underskattning och att det nuvarande beståndets storlek bör ligga runt 7 000 par. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 614 000–1 100 000 hanar och trenden är ”Stable”. Arten är placerad i SPEC3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den inom sitt europeiska utbredningsområde har en otillfredsställande bevarandestatus. BirdLife har även uppskattat den svenska populationen till 6 000–9 000 hanar.

Nattskärren har en ganska stabil population inom Glottersnaskogen och häckning sker årligen. Bevarandetillståndet anses därför som tillfredsställande.

A236 – Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Spillkråkan är en karaktäristisk hackspett som inte har några förväxlingsrisker. I storlek som en kråka - Europas i särklass största hackspett - och den enda med helt svart fjäderdräkt. Hjässan är röd (honan bara baktill), ögon och näbb ljusa. Flykten är mer flaxig och ostadigare än övriga spettar, inte båglik som övriga spettar. Den uppmärksammas ofta på sina karaktäristiska läten, till exempel de kraftiga trumningarna ("som kulsprutesalvor") under våren.

Tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Födosöker ofta lågt i träd, på stubbar med mera, gärna i rotrötad gran efter hästmyror.

Tillgång på lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok. I södra och mellersta Sverige råder ingen uttalad brist på lämpliga häckningsträd, däremot kan tillräckligt grova stammar saknas i stora delar av Norrland där skogsbruket är mera intensivt och tillväxten sämre. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 centimeter för asp och 40 centimeter för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år, Uppland 170 år, Dalarna 187 år och i Gästrikland 239 år.

Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som inte själva förmår mejsla ut sitt bo.

Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100–1 000 hektar. Vintertid rör sig arten över större områden. I Norrlands inland är artens hemområden troligen betydligt större än i södra Sverige.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av spillkråka i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa minst 40 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet.

Vad gäller Glottersnaskogen så är målsättningen att det ska finnas minst ett häckande par årligen.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Det största hotet mot spillkråkan är skogsbruket och näringens allt större krav på skogsråvara. Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten.
- Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar.
- Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag (GRenar Och Toppar).

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Spillkråkan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av spillkråka, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i

artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Spillkråkan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Spillkråkan häckar i samtliga svenska län, dock fåtaligt i Norrlands inland. Beståndet uppskattades till 29 000 par vid senaste beräkningen 2012, men osäkerheten är relativt stor. Enligt svensk fågeltaxering har spillkråkan minskat med 20–30 % under femtonårsperioden fram till 2014. Spillkråka har därför gått från Livskraftig till att rödlistas i kategorin Nära hotad (NT) från år 2015. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 1 110 000–1 820 000 par och trenden som ”Stable”.

Glottersnaskogen ingår troligtvis i ett spillkråksrevir, det är däremot inte säkert att fågel häckar inom området. Bevarandetillståndet anses som tillfredsställande.

A246 – Trädlärka, *Lullula arborea*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Trädlärkan har en kort stjärt och breda vingar, cirka 14 centimeter lång. På ovansidan i huvudsak brun med ljusare undersida. Vitt ögonstreck som går hela vägen till baksidan av huvudet.

Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av öppna, torra marker i direkt anslutning till luckig skog eller glesa planteringar. Vanliga häckningsmiljöer är gles, luckig tallskog, gamla grustag, unga hyggen (fram till ca fem år efter plantering), sandiga industriområden och småskaligt jordbrukslandskap i skogs- och mellanbygderna. Trädlärkan återkommer mycket tidigt på våren vilket gör den extra beroende av soliga miljöer. Brandfält är därför ofta gynnsamma häckningsmiljöer för arten. Arten återfinns ofta i samma typ av miljöer som nattskärnan.

Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 50–100 hektar. Arten övervintrar i västra och sydvästra Europa.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av trädlärka i hela området söder om den biologiska norrlandsgränsen. Sverige bör på sikt kunna hysa minst 30 000 par, varav huvuddelen i områden med gles, talldominerad skog.

Målsättningen för Glottersnaskogen är att ett par ska häcka årligen inom området.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Det stora hotet mot trädlärkan är minskad tillgång på lämpliga häckningsplatser. Flera olika faktorer har lett till en kontinuerlig minskning av mängden lämpliga biotoper under perioden efter 1950-talet. Den storskaliga nedläggningen av jordbruket i södra Sveriges skogs- och mellanbygder har lett till ett betydligt slutnare landskap. Allt tätare skog, i kombination med en storskalig övergång från tall till gran i södra Sverige har

minskat mängden lämpliga häckningsplatser i skogsmiljö, samtidigt som skogsbetet, som förr var vanligt i skogs- och mellanbygderna, numera i stort sett är helt förvunnet.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Trädlärkan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av trädlärka, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Trädlärkan är upptagen i Bilaga III (skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Trädlärkan är väl spridd i södra Sverige, men den förekommer ganska ojämnt spridd, och i Norrland är den sällsynt eller saknas helt. I de nordligaste delarna av utbredningen är inte tillgången på häckningsmiljöer begränsande. Bestånd finns främst i områden med karg, talldominerad skog. Efter att en distinkt bottennivå uppnåddes i mitten av 1980-talet (förmodligen endast några tusen häckande par) har arten under de senaste 15 åren av okänd anledning ökat. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 1 890 000–3 890 000 par och trenden som ”Increasing”. Arten är placerad i SPEC2, vilket innebär att världspopulationen är koncentrerad till Europa men har en otillfredsställande status. BirdLife (2017) har även uppskattat den svenska populationen till 9 000–20 000 par och har en trend som är ”Stable”.

Arten häckar med något enstaka par inom Glottersnaskogen. Bevarandetillståndet anses därför som gynnsamt.

A409 – Orre, *Lyrurus tetrrix*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Orren är en relativt stor hönsfågel där honorna är 40–45 centimeter medan hanarna är 49–48 centimeter långa. Honorna är spräckliga i grått och rostgult medan hannen är blåsvart förutom de röda ögonbrynen och två band och en fläck på vingen som är vita. Hanens yttersta stjärtfjädrar kurvar utåt på ett distinkt sätt.

Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder. I skärgårdsmiljö häckar arten på kala skär och öar och i fjälltrakterna kan den gå upp i fjällbjörkskogen. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men vegetabilier dominerar, bland annat är blåbärsblom en viktig komponent.

Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 2 500–7 500 hektar.

Bevarandemål

Målsättningen nationellt sett bör vara ett livskraftigt bestånd av minst 200 000 par och att arten inte försvinner som reproducerande från något län/landskap.

Vad gäller Glottersnaskogen så är målsättningen att det ska finnas minst 2 kullar årligen totalt inom Natura 2000-området (2 spelande tuppar).

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt:

- Minskningen av ljunghedar i södra Sverige. I takt med att skogsarealen ökat och ljunghedarna försvunnit har orren minskat i flera områden. Negativt för orren har även varit försvinnandet av skogsbetet, genom att skogen blivit allt tätare och därigenom allt sämre som födosöksmiljö.
- De stora brandfält med efterföljande lövuppslag som förr med regelbundna intervall skapades i den boreala zonen, och som var mycket gynnsamt habitat för orren, saknas numera nästan helt eftersom naturliga bränder som regel snabbt blir släckta. I viss mån har orren erhållit en ersättningsbiotop i det storskaliga kalhyggesbruket, men med den inskränkningen att det efterföljande lövuppslaget som regel röjs och gallras bort och ersätts med barrträd.
- Totalt sett finns inte något hot mot artens fortlevnad i Sverige. Under storhyggestiden på 1960- och 1970-talen gynnades orren kortvarigt, speciellt i norra Sverige. Numera missgynnas orren troligen eftersom dagens hyggen har mindre areal och dessutom inte är lika öppna som tidigare på grund av naturvårdshänsyn. Ytterligare en bidragande orsak till att orren får allt svårare att upprätthålla starka bestånd är att småjordbruken i skogsbygderna läggs ned och skogsplanteras i en mycket stor omfattning.
- I södra Sverige är omloppstiden för hyggen och ungskogar alltför kort för att kunna hysa livskraftiga bestånd. Skogarna i södra Sverige är dessutom alltför täta för att passa orren. Särskilt i Götaland och Svealand har märkbara populationsminskningar konstaterats den senaste tioårsperioden. I Stockholms skärgård är orren numera närmast totalt försvunnen.
- Lövrika, luckiga och flerskiktade skogar har de senaste 50 åren blivit allt ovanligare genom skogsbrukets ändrade inriktning mot ensartade produktionsbarrskogar. Detta missgynnar orren som bland annat är mycket beroende av björkens knoppar vintertid.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Orren får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905) Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av orre som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Orren är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Den svenska populationen har uppskattats till minst 129 000–222 000 hanar (BirdLife, 2017). Orren häckar i samtliga län men saknas på Öland där den sista fågeln rapporterades 1969. Många uppgifter från Götaland och Svealand tyder på starkt minskande stammar under 1990-talet. Den svenska andelen av den europeiska populationen (inklusive europeiska Ryssland) är ungefär 20 %. BirdLife (2017) har uppskattat europapopulationen till 1 220 000–2 040 000 hanar och trenden som ”*Increasing*”. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus inom regionen.

I Glottersnaskogen finns en svag population av orre, det är inte säkert att minst en orrtupp spelar årligen i området. Bevarandetillståndet anses därför som dåligt.

Kartor

Kartor som visar områdets läge, yttergränser, naturtypernas utbredning, kända forn- och kulturlämningar, samt äldre ekonomiska kartor finns sist i planen.

Dokumentation

Webbsidor/databaser:

Artportalen, <https://www.artportalen.se/>, (2018-11-21).

Länsstyrelsen Östergötland, <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>, (2018-11-21).

Naturvårdsverket, <http://www.naturvardsverket.se/>, (2018-11-21).

Skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, (2018-11-21).

Skogsstyrelsen, <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>, (2018-11-21).

Ängs- och betesmarksinventeringen (TUVÅ), <http://www.jordbruksverket.se/>, (2018-11-21).

Riksantikvarieämbetets fornminnesregister, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>, (2018-11-21).

Dokument:

Naturvårdsverkets vägledningsdokument för habitat och ArtDatabankens vägledningar för arter.

Wenche Eide (red.), Arter och naturtyper i habitatdirektivet - bevarandestatus i Sverige 2013, ArtDatabanken SLU, Uppsala, 2014.

BirdLife International, European birds of conservation concern: populations, trends and national responsibilities. Cambridge, Uk. BirdLife International, 2017.

Bevarandeplan för Glottersnaskogen Natura 2000-område, fastställd 2005-08-19.

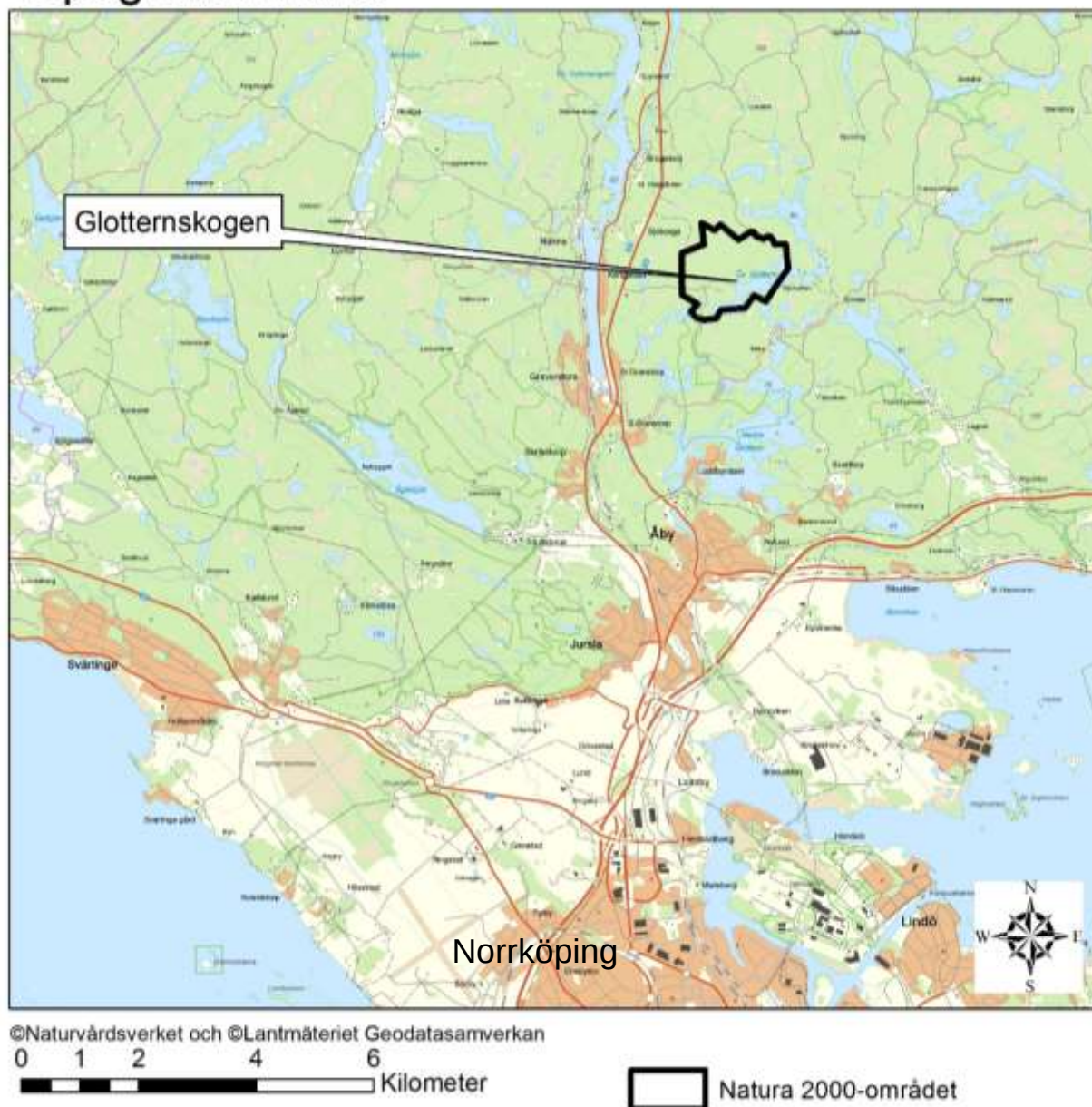
Skötselplan för Glottersnaskogen naturreservat, fastställd 2013-06-14.

Beslut om utökning av Glottersnaskogen naturreservat, 2013-06-14.

Bilagor:

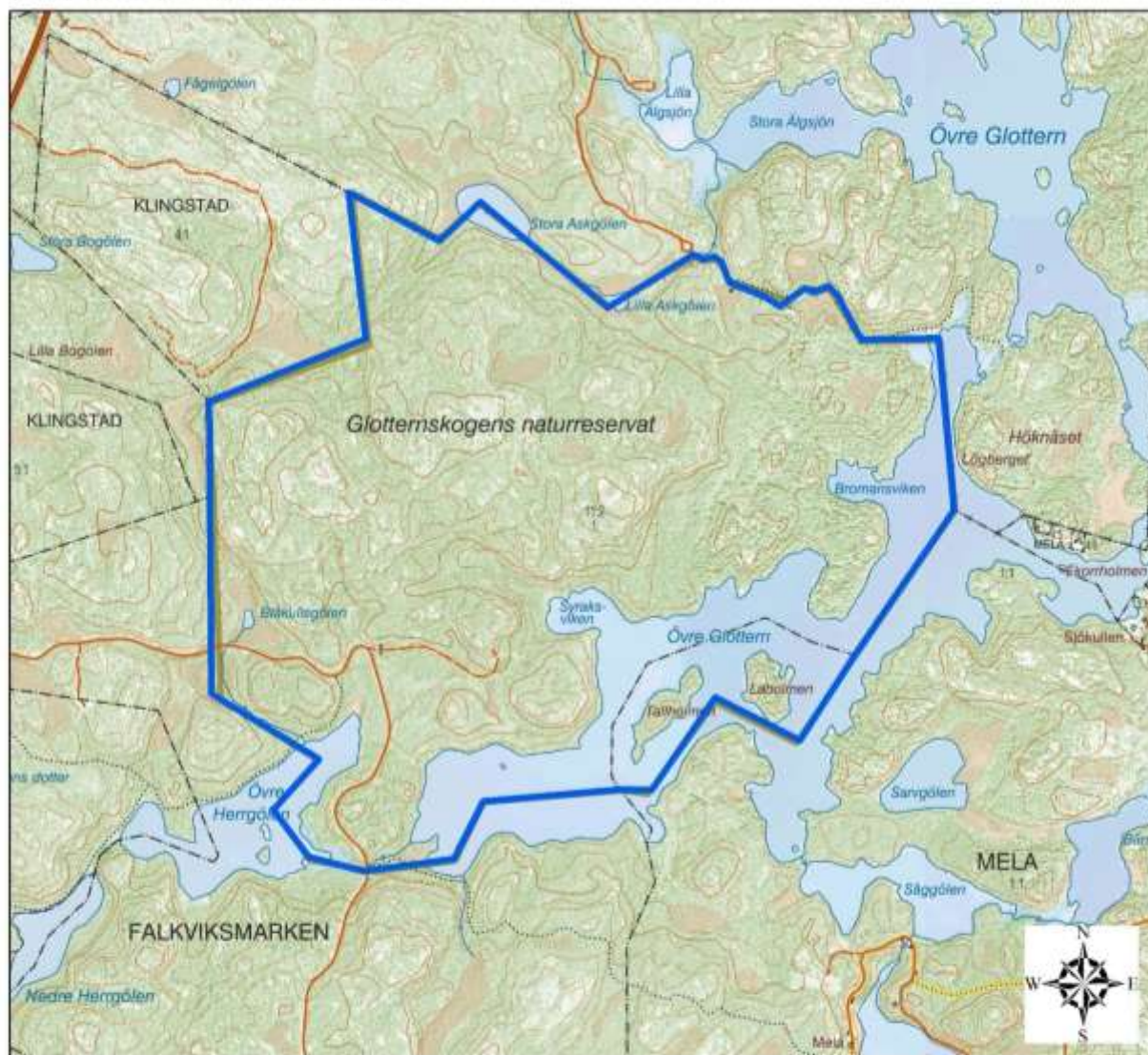
Bilaga 1. Röddlistade arter i Glottersnaskogen

Topografisk karta

Översiktskartan visar att Glotternskogens Natura 2000-område ligger strax norr om Norrköpings tätort.

Ekonomisk karta

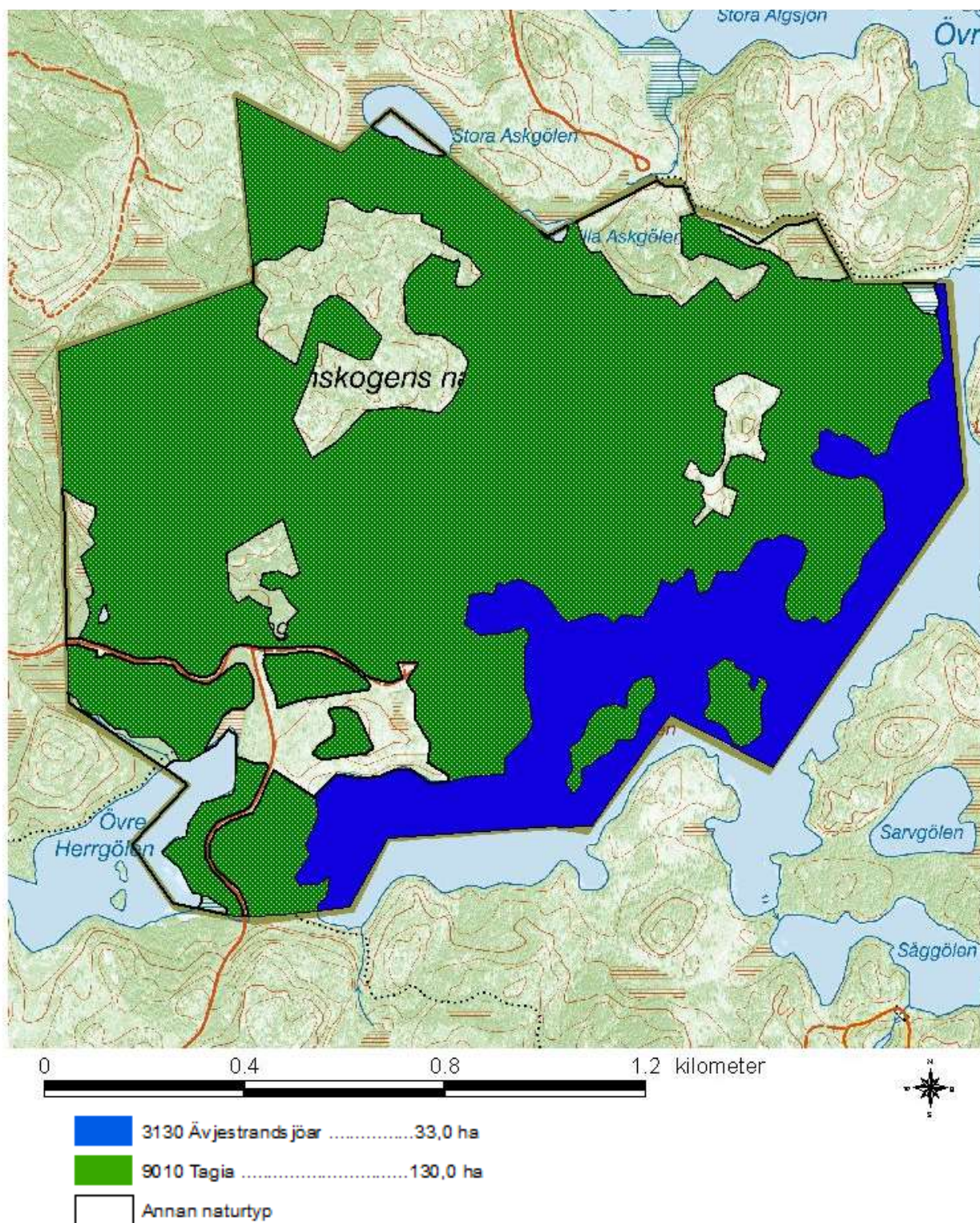

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan
0 0,25 0,5 1
Kilometer

 Natura 2000-området

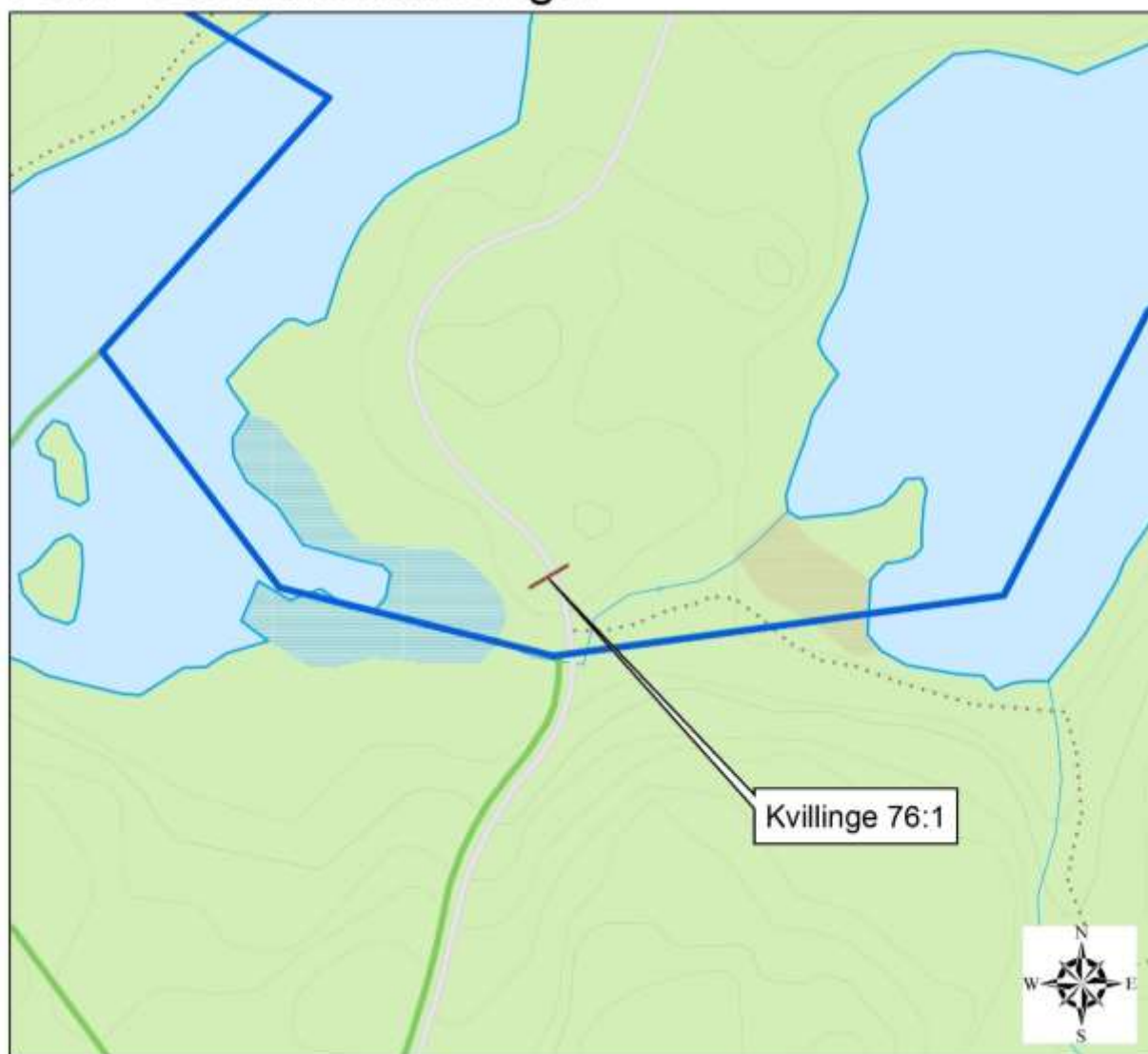
Fastighetskartan visar yttergränserna för området.

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

Fastighetskartan (2003) visar naturtypernas utbredning i området.

Forn- och kulturlämningar

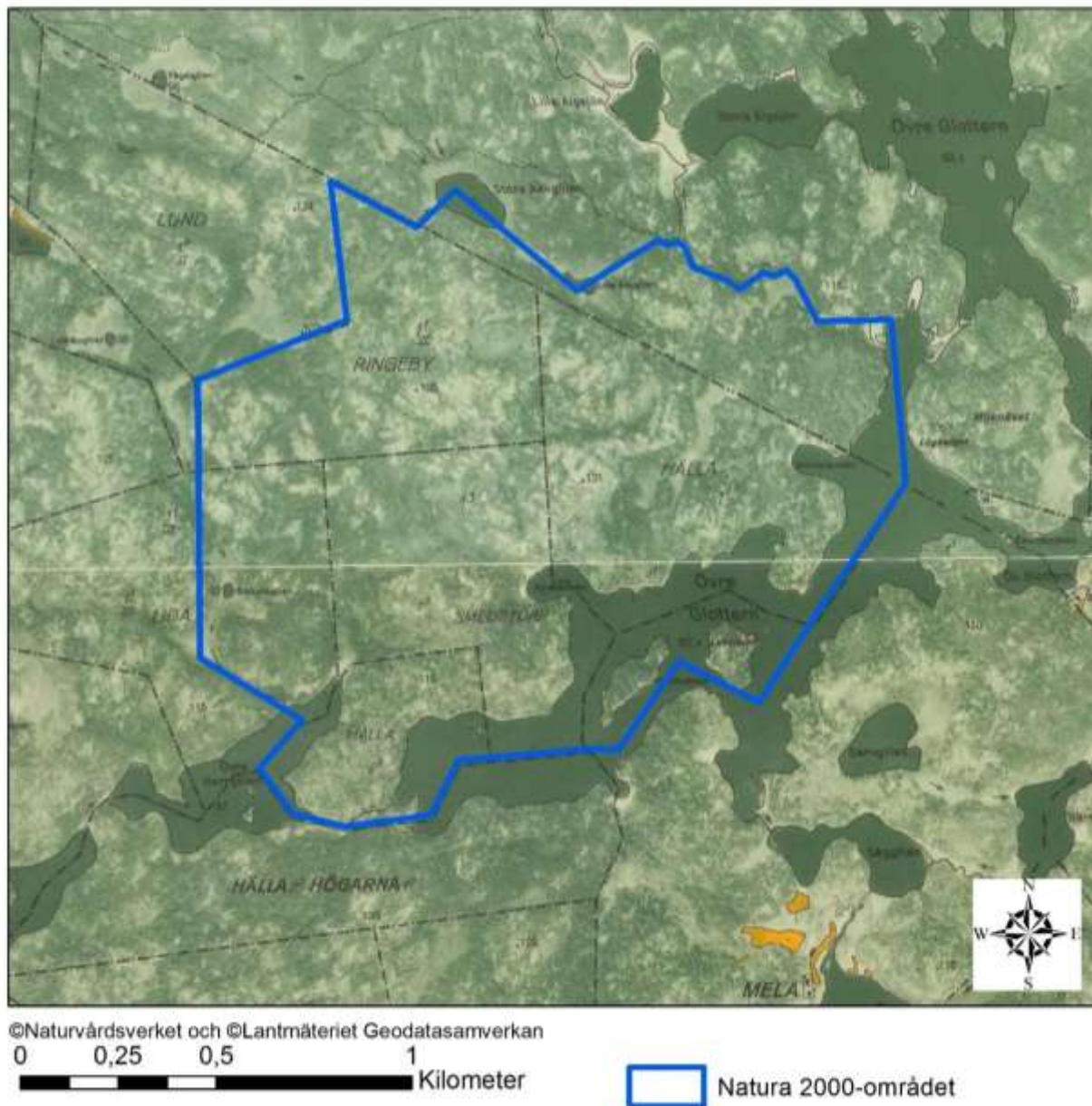
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan
0 25 50 100 150 200
Meter

 Natura 2000-området
 RAÄ Fornlämningar (FMIS) linje

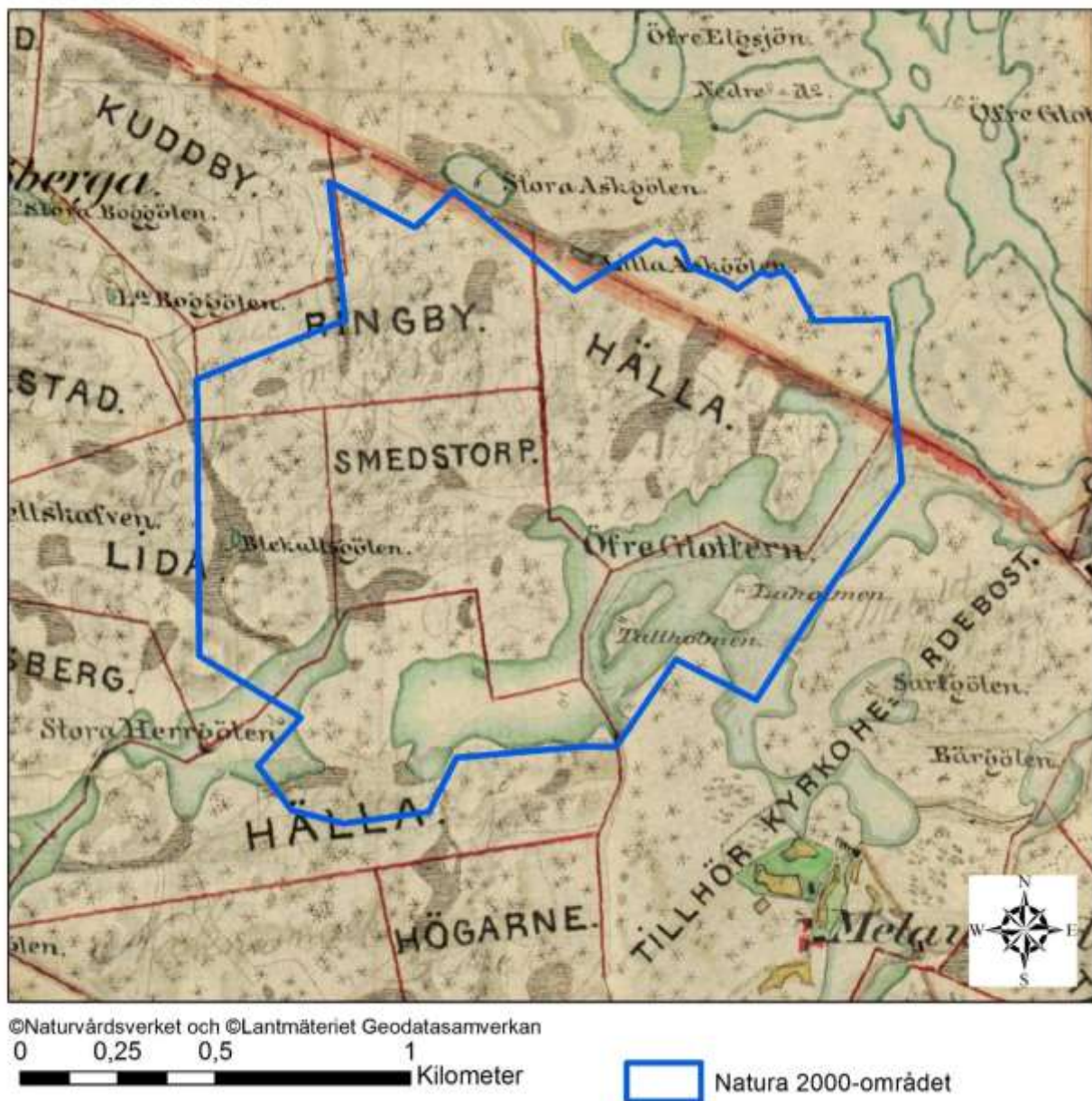
I områdets södra del finns en dammvall, RAÄ-nr Kvillinge 76:1. I områdets norra del är ett 60-tal kolbottnar kända även om de inte är registrerade (Skötselplan 2013-06-14).

Ekonomisk karta från 30- och 40-talet

Den ekonomiska kartan från 30- och 40-talet visar att området haft liknande struktur under en längre tid.

Häradskarta

Häradskartan, från slutet av 1800-talet, visar att området sett likadant ut under drygt 100 år.

Gul mark är åker, grön är slätteräng, vit är utmark (skog och hagmark) och blågrön är vatten. Små stjärnor visar var marken är barrträdklädd och små ringar var den är lövträdklädd.

Bilaga 1: Rödlistade arter

Tabell 3: Sammanfattande lista med rödlistade arter som noterats i Artportalen mellan 1992–2017. Rödlistekategori: NT = Nära hotad, VU = Sårbar, EN = Starkt hotad, CR = Akut hotad.

Svenskt namn	Latinskt namn	Organismgrupp	Rödlistekategori
Skiktdynemott	<i>Apomyelois bistriatella</i>	Fjärilar	NT
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	Fåglar	VU
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	Kärlväxter	NT
Aspigelälv	<i>Collema subnigrescens</i>	Lavar	NT
Ädellav	<i>Megalaria grossa</i>	Lavar	EN
Stubbtrådmossa	<i>Cephalozia catenulata</i>	Mossor	NT
Vedflikmossa	<i>Lophozia longiflora</i>	Mossor	NT
Vedsäckmossa	<i>Calypogeia suecica</i>	Mossor	VU
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Mossor	NT
Grön aspvedbock	<i>Saperda perforata</i>	Skalbaggar	NT
Gul jätteknäppare	<i>Stenagostus rufus</i>	Skalbaggar	VU
Stor plattnosbagge	<i>Platyrhinus resinosus</i>	Skalbaggar	NT
Timmertickgnagare	<i>Stagetus borealis</i>	Skalbaggar	NT
(saknar svenskt namn)	<i>Cryptophagus intermedius</i>	Skalbaggar	NT
Blackticka	<i>Steccherinum collabens</i>	Storsvampar	VU
Dofttaggsvamp	<i>Hydnellum suaveolens</i>	Storsvampar	NT
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	Storsvampar	NT
Koralltaggsvamp	<i>Hericium coralloides</i>	Storsvampar	NT
Kristallporing	<i>Gelatoporia subvermispora</i>	Storsvampar	NT
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	Storsvampar	NT
Ostticka	<i>Skeletocutis odora</i>	Storsvampar	VU
Persiljespindling	<i>Cortinarius sulfurinus</i>	Storsvampar	NT
Svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	Storsvampar	NT
Svartvit taggsvamp	<i>Phellodon connatus</i>	Storsvampar	NT
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	Storsvampar	NT
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Storsvampar	NT